

E-iratkezelés tapasztalatai a Magyar Nemzeti Levéltárban

Lux Zoltán

Magyar Nemzeti Levéltár

lux.zoltan@mnl.gov.hu

<http://www.mnl.gov.hu>

Tartalom

- OAIS modell
- Projektek, amiknek a keretében az elektronikus levéltári rendszer megvalósult
- Szabályozás
- Problémák
- Új technológiák alkalmazása
- Megbízható digitális archívum

Az OAIS referencia modell

1982: Consultative Committee for Space Data Systems (CCSDS) létrehozása

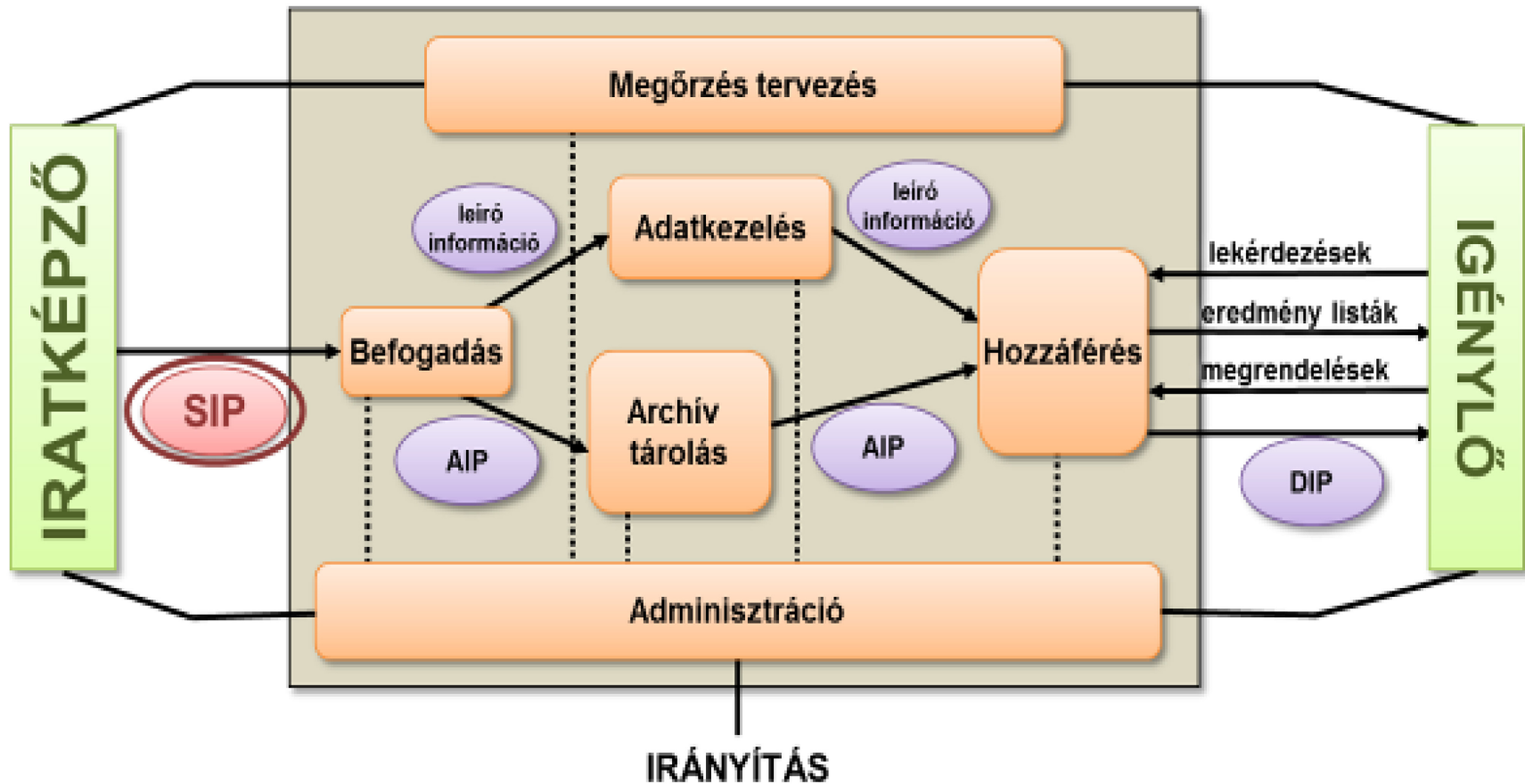
- 1990: CCSDC – ISO megállapodás ISO szabvánnyá létrehozásáról
- 2000: draft ISO szabvány
- 2003: ISO 14721 hivatalos ISO szabvány
- 2012: ISO 14721:2012

Funkcionális modell

- Információs modell

Az OAIS referencia modell

- Funkcionális modell

Az OAIS referencia modell

Információs csomag (IP) típusai

- Átvételi információs csomag (SIP)
- Archív információs csomag (AIP)
- Átadási információs csomag (DIP)

Főbb projektek

- EKOP 200(8)9-2013 (MNL, BFL, NISZ)
- ÁROP 2013-2014 (MNL)
- APEx (Archives Portal Europe network of excellence) 2013-2015
(<http://www.apex-project.eu/index.php/en/>) (európai nemzeti levéltárak) ->
<http://www.archivesportaleurope.net/>
- E-ARK 2014-2017 (nemzeti levéltárak, kutatóintézetek, egyetemek, fejlesztő vállalkozások) - <http://www.eark-project.com/>
- KÖFOP 2016(7)-2018(9) (MNL, NISZ)

Elektronikus levéltári rendszer – EKOP után

- scopeArchive (AIS)
- Preservica (electronic long-term archive)
- Portal (www.eleveltar.hu)
- Segédlet adatbázisok
 - AOL, Névtér, Anyakönyvek
- Elektronikus iktató rendszer
- E-ARK projekt keretében fejlesztett eszközök: RodaIn, DBPTK, (EARKWEB)

Alkalmazás és üzemeltetés

- MNL és BFL
- NISZ

Változó egyetem – változó levéltár
60 éves az ELTE Egyetemi Levéltár – 25 éves az MFLSZ
2018.09.13-14

Elektronikus levéltári rendszer – KÖFOP után

- scopeArchive (AIS)
- Preservica (electronic long-term archive)
- Portal (www.eleveltar.hu) – továbbfejlesztése (Web 2.0 technológiák)
- Integráció a szabályozott állampolgári ügyintézési folyamatba
- Segédletek (PHP, APEX)
 - AOL, Névtér, Anyakönyvek, Archontológia
- Elektronikus iktató rendszer – integrálása az elektronikus ügyintézési folyamatba
- E-ARK projekt keretében fejlesztett eszközök: RodaIn, DBPTK, (EARKWEB)
- Adat tárház integráció

Alkalmazás és üzemeltetés

- MNL és BFL
- NISZ

Változó egyetem – változó levéltár
60 éves az ELTE Egyetemi Levéltár – 25 éves az MFLSZ
2018.09.13-14

Szabályozás

- ***34/2016. (XI. 30.) EMMI rendelet az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről***

6. § (1) A levéltári átvétel történhet:

- a) iratkezelési szoftverből;
- b) adatbázisból;
- c) fájlrendszerből;
- d) elektronikus iratok összetartozó gyűjteményéből.
- (2) A levéltári átvétel típusai:
- a) tanúsított iratkezelési szoftverből történő átvétel;
- b) nem tanúsított iratkezelési szoftverből történő átvétel iktatási iratnyilvántartással;
- c) nem tanúsított iratkezelési szoftverből történő átvétel nem iktatási típusú iratnyilvántartással, iratszintű metaadatokkal;
- d) átvétel nem iratszintű metaadatokkal.

Az auditált elektronikus iratkezelő szoftvereknek képeseknek kell lenniük a rendelet szerinti átvételi csomagot (SIP) létrehozniuk

Irat – elektronikus irat???

1. Etv. 3. § c) pontja: *irat*: valamely szerv működése vagy személy tevékenysége során keletkezett vagy hozzá érkezett, **egy egységként kezelendő rögzített információ**, adategyüttes, amely megjelenhet papíron, mikrofilmen, mágneses, elektronikus vagy bármilyen más adathordozón; tartalma lehet szöveg, adat, grafikon, hang, kép, mozgóképfénykép vagy bármely más formában lévő információ vagy ezek kombinációja.

Pl.

Electronic record, digital record: Data or information that has been captured and fixed for storage and manipulation in an automated system and that requires the use of the system to render it intelligible by a person. (Society of American Archivists)

Az idő tényező

- Nagy fejlesztések csak nagyobb projektek keretében lehetségesek.
- Sokszor irreális határidőket és feltételeket kell(ene) teljesíteni.
- A projekteket tervezni is kell. Nehezen kiszámítható projekt támogatástól független folyamatos tervezésre és fejlesztésre nincs lehetőség.
- Személyi feltételek. Informatikus levéltáros vagy levéltári informatikus?

Oktatás

- I. A rendszerek bevezetése és üzemeltetése is folyamatos oktatást, továbbképzést és szervezést igényel.
 - I. Kulcsfelhasználók
 - II. Alkalmazásgazdák
 - III. Üzemeltetők
- II. Levéltáros képzés.
 - I. Hogyan lehet eljutni oda, hogy értsük (sejtsük), mi az „elektronikus adat”?
 - II. Tapasztalatok az ELTE levéltár szakos hallgatóival
 - III. Adatbázisok, adatmodellezés
 - IV. Hogyan csinálják mások? Potsdam, Marburg, UK, stb...

Új technológiák

- I. Adatok keletkezése során – Ingest
- II. Adatok archiválása, elérhetővé tétele során – Archiválás, megjelenítés (archiving, access)

Például:

- (Adatbázisok)
- Adattárház, OLAP
- Big data
- Blockchain
- NLP/NER
- ...
- E-ARK projekt (<http://www.eark-project.com/>)

Változó egyetem – változó levéltár

60 éves az ELTE Egyetemi Levéltár – 25 éves az MFLSZ

2018.09.13-14

Megbízható digitális archívum

- OAIS referencia modell szerinti auditálás
 - OAIS referencia modell - ISO 14721:2012 (OAIS)
 - Szabvány az auditáló szervezetre vonatkozóan - ISO 16919:2014 - (pl. Primary Trustworthy Digital Repository Authorisation Body Ltd)
 - Szabvány az auditálásra vonatkozóan - ISO 16363 – (pl. INDIRA GANDHI NATIONAL CENTRE FOR THE ARTS)
- NESTOR Seal: (German Standard on Trustworthy Archives (DIN 31644: 2012) (Általános elvek/szervezet, archiválási folyamat, IT infrastruktúra) – 34 kritérium
- Teljesítették pl.: DANS, TIB -Technische Informationsbibliothek Hannover, Leibniz-Informationszentrum, Technik und Naturwissenschaften, Deutsche Nationalbibliothek - für den Bereich Netzpublikationen

Köszönöm a figyelmet!